

ЕКОНОМІКА ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

УДК 331.3:005.33:658.5

DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2026.3.3>

JEL Classification: J20, J29, M11

Декалюк О.В.,
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-7100-5288>,
Університет економіки і підприємництва, м. Хмельницький,
Федоришина Л.М.,
д-р екон. наук, професор, професор кафедри менеджменту,
економіки, статистики та цифрових технологій,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8852-0649>,
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Dekaliuk O.V.,
cand.sc.(econ.), assoc. prof.,
associate professor at the department of economics and management,
University of Economics and Entrepreneurship, Khmelnytskyi,
Fedoryshyna L.M.,
dr.sc.(econ.), professor, professor at the department of management,
economics, statistics and digital technologies,
Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law

TIME MANAGEMENT AS A FACTOR OF INCREASING THE EFFICIENCY OF BUSINESS PROCESSES AT AN ENTERPRISE

Постановка проблеми. В умовах глобалізації, цифрової трансформації економіки та зростання рівня конкуренції одним із ключових чинників забезпечення конкурентоспроможності підприємств стає підвищення ефективності бізнес-процесів. Сучасні підприємства функціонують у середовищі, яке характеризується високою швидкістю змін, необхідністю оперативного прийняття управлінських рішень, постійним оновленням інформації та обмеженістю ресурсів. За таких умов особливого значення набуває ефективне використання часу як одного з найцінніших управлінських ресурсів.

На відміну від матеріальних, фінансових чи трудових ресурсів, часовий ресурс є незворотним і не може бути накопичений або відновлений. Саме тому ефективність діяльності підприємства значною мірою визначається рівнем організації процесів планування, розподілу, контролю та використання робочого часу на всіх рівнях управління. Недостатня увага до цих аспектів призводить до виникнення часових втрат, дублювання функцій, нераціонального використання трудового потенціалу, затримок у виконанні робіт, зниження продуктивності праці та погіршення загальної результативності діяльності підприємства.

Особливої актуальності проблема набуває в умовах цифровізації бізнесу, коли поряд із традиційними методами організації праці активно впроваджуються сучасні інформаційні технології, автоматизовані системи управління, цифрові платформи та інструменти штучного інтелекту. Їхнє використання відкриває нові можливості для оптимізації бізнес-процесів, однак водночас потребує застосування сучасних підходів до управління часовими ресурсами та координації діяльності персоналу.

У цьому контексті тайм-менеджмент доцільно розглядати не лише як сукупність окремих методів планування робочого часу, а як важливий елемент системи управління підприємством, що забезпечує підвищення ефективності бізнес-процесів, оптимізацію використання ресурсів та досягнення стратегічних

цілей підприємства. Інтеграція сучасних інструментів тайм-менеджменту в систему процесного управління дозволяє мінімізувати непродуктивні витрати часу, підвищити узгодженість управлінських дій, забезпечити прозорість виконання робіт та своєчасність реалізації управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика тайм-менеджменту в останні роки набуває дедалі більшої актуальності у зв'язку з цифровою трансформацією економіки, необхідністю оптимізації бізнес-процесів та підвищення ефективності управлінської діяльності. Сучасні наукові дослідження свідчать про поступову трансформацію підходів до розуміння тайм-менеджменту: від інструменту організації особистого часу до складової системи менеджменту підприємства, що безпосередньо впливає на результативність бізнес-процесів, продуктивність праці та конкурентоспроможність суб'єктів господарювання.

Значний внесок у дослідження сутності тайм-менеджменту та його ролі в системі сучасного менеджменту зробили С. Дунда, Т. Рибачук-Ярова та І. Тюха. Так, науковці обґрунтовують доцільність розгляду тайм-менеджменту як складової операційної стратегії підприємства та доводять, що ефективне управління часовими ресурсами сприяє підвищенню продуктивності праці, скороченню непродуктивних витрат часу та покращенню результативності управлінської діяльності [1].

Подальший розвиток зазначеного напрямку досліджень представлено у праці О. Черевка, С. Назаренка та К. Приймак, які розглядають тайм-менеджмент як дієвий інструмент підвищення ефективності використання робочого часу в умовах сучасного бізнес-середовища. Автори акцентують увагу на необхідності комплексного застосування сучасних методів планування, організації та контролю часу як важливої передумови підвищення ефективності діяльності підприємств [2].

Практичні аспекти інтеграції тайм-менеджменту в систему організації праці досліджують В. Овадюк та О. Драган. У своїй роботі автори обґрунтовують доцільність поєднання інструментів тайм-менеджменту із системою нормування праці, що забезпечує більш раціональне використання трудових ресурсів, оптимізацію робочого навантаження та підвищення ефективності виробничої діяльності підприємств [3].

В умовах цифрової трансформації особливого значення набувають дослідження С. Огінок-Копильчак та А. Лесюка, у яких ефективне управління часом розглядається як один із чинників забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Автори наголошують, що цифровізація управлінських процесів істотно розширює можливості використання сучасних інструментів тайм-менеджменту, автоматизації планування та контролю виконання робіт [4].

Окремий напрям досліджень пов'язаний із підвищенням ефективності бізнес-процесів підприємства. Зокрема, А. Рябоконт та А. Сербіна доводять ефективність використання Lean-інструментів як засобу усунення непродуктивних втрат у бізнес-процесах, що безпосередньо пов'язано з оптимізацією використання часу та підвищенням операційної ефективності підприємства [5].

Концептуальні засади процесного управління висвітлено у роботі С. Урби та О. Антонюка, які розглядають бізнес-процеси як основу функціонування сучасного підприємства та підкреслюють необхідність їх постійного вдосконалення шляхом упровадження сучасних управлінських технологій [6].

Питання цифровізації управління бізнес-процесами досліджують В. Білик та С. Юрченко, які обґрунтовують доцільність використання сучасних цифрових платформ для підвищення прозорості, керованості та результативності бізнес-процесів підприємства [7]. Аналогічної позиції дотримується К. Балабуха, яка акцентує увагу на використанні data-driven підходу як основи прийняття ефективних управлінських рішень та оцінювання результативності бізнес-процесів в умовах цифрової економіки [8].

Подальший розвиток концепції цифрової трансформації бізнес-процесів представлено у дослідженні А. Матненка та Я. Харченка, які визначають стратегічні механізми цифрової модернізації підприємств і наголошують на необхідності інтеграції сучасних інформаційних технологій у систему управління бізнес-процесами [9].

Питання удосконалення системи управління бізнес-процесами як чинника підвищення економічного потенціалу підприємств розкрито у праці Т. Гринько та Б. Щитовської, де доведено, що системне вдосконалення бізнес-процесів забезпечує підвищення ефективності діяльності підприємства, його адаптивності та конкурентоспроможності в умовах нестабільного зовнішнього середовища [10].

Узагальнення результатів проведеного аналізу дає підстави стверджувати, що сучасні наукові дослідження достатньо ґрунтовно висвітлюють окремі аспекти тайм-менеджменту, організації бізнес-процесів, цифрової трансформації та підвищення операційної ефективності підприємств. Водночас аналіз наукових праць свідчить про відсутність комплексного підходу до розгляду тайм-менеджменту як інтегрованого елемента системи управління бізнес-процесами підприємства. Недостатньо дослідженими залишаються питання систематизації сучасних інструментів тайм-менеджменту відповідно до функціональних характеристик бізнес-процесів, визначення механізмів їх інтеграції у процесне управління, а також оцінювання впливу комплексного використання цих інструментів на підвищення ефективності діяльності підприємства. Саме зазначені аспекти зумовлюють необхідність подальших наукових досліджень і визначають спрямованість цієї статті.

Постановка завдання. Мета статті – обґрунтування ролі тайм-менеджменту як чинника підвищення ефективності бізнес-процесів підприємства, систематизація сучасних інструментів управління часом в умовах цифрової трансформації економіки та визначення особливостей їх інтеграції в систему процесного управління.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах господарювання ефективність діяльності підприємства дедалі більше визначається не лише обсягом наявних матеріальних, фінансових чи трудових ресурсів, а й рівнем їх організації та раціонального використання. Особливого значення набуває ефективне управління часовими ресурсами, оскільки саме час виступає універсальним фактором, який супроводжує виконання всіх без винятку бізнес-процесів. На відміну від інших ресурсів, часовий ресурс характеризується незворотністю, обмеженістю та неможливістю накопичення, що обумовлює необхідність його максимально ефективного використання.

У сучасній науковій літературі тайм-менеджмент розглядається як система принципів, методів, інструментів і технологій, спрямованих на раціональне планування, організацію, розподіл та контроль використання часу з метою досягнення визначених результатів. Проте в більшості досліджень увага зосереджується переважно на особистій ефективності працівника або керівника. На нашу ж думку, такий підхід є недостатнім для сучасних підприємств, оскільки ефективність окремого працівника не завжди забезпечує ефективність діяльності підприємства в цілому. Саме тому тайм-менеджмент доцільно розглядати як складову системи управління бізнес-процесами, що забезпечує узгодження часових параметрів виконання робіт на всіх рівнях управління.

Бізнес-процеси підприємства представляють собою взаємопов'язану сукупність операцій, управлінських дій та інформаційних потоків, спрямованих на створення цінності для споживача та досягнення стратегічних цілей підприємства. Ефективність їх функціонування значною мірою залежить від своєчасності виконання окремих операцій, оптимального розподілу часових ресурсів, узгодженості діяльності структурних підрозділів та швидкості прийняття управлінських рішень. Відповідно, будь-які втрати часу в одному бізнес-процесі здатні негативно впливати на функціонування всієї системи управління підприємством.

У цьому контексті тайм-менеджмент слід розглядати не як окремий інструмент організації робочого часу, а як один із механізмів підвищення ефективності бізнес-процесів. Його практичне застосування забезпечує скорочення непродуктивних витрат часу, оптимізацію виконання виробничих та управлінських операцій, підвищення швидкості інформаційного обміну, удосконалення процесів планування та контролю, а також ефективніше використання людського потенціалу підприємства.

Наукові дослідження останніх років свідчать, що найбільшого ефекту підприємства досягають за умови комплексного впровадження інструментів тайм-менеджменту, які інтегруються в усі основні бізнес-процеси. Такий підхід забезпечує синергетичний ефект, оскільки оптимізація використання часу здійснюється не лише на індивідуальному рівні, а й у межах діяльності структурних підрозділів, робочих груп та підприємства загалом.

Водночас результати проведеного аналізу дозволяють стверджувати, що залежно від функціонального призначення бізнес-процесів застосовуються різні групи інструментів тайм-менеджменту. Одні з них орієнтовані на визначення стратегічних пріоритетів діяльності, інші забезпечують ефективне планування та організацію роботи, треті – здійснення оперативного контролю виконання завдань або підтримку прийняття управлінських рішень. Саме тому виникає необхідність їх систематизації відповідно до функцій управління бізнес-процесами (табл. 1).

Таблиця 1

Систематизація сучасних інструментів тайм-менеджменту за напрямками впливу на ефективність бізнес-процесів підприємства

Напрямок удосконалення бізнес-процесів	Інструменти тайм-менеджменту	Очікуваний результат
Визначення пріоритетів діяльності	Матриця Ейзенхауера, принцип Парето, ABC-аналіз	Концентрація ресурсів на найважливіших процесах
Планування бізнес-процесів	SMART, Time Blocking, календарне планування	Раціональний розподіл часу між бізнес-процесами
Організація виконання робіт	GTD, Kanban, Scrum	Підвищення узгодженості роботи персоналу
Контроль виконання бізнес-процесів	Microsoft Planner, Trello, Asana	Скорочення часу контролю та підвищення прозорості виконання
Моніторинг результативності	Power BI, цифрова аналітика, AI-аналітика	Виявлення часових втрат та оптимізація процесів
Автоматизація управління	Штучний інтелект, цифрові помічники	Прискорення прийняття управлінських рішень

Джерело: сформовано на основі [1–10]

Аналіз даних, наведених у табл. 1, дає підстави стверджувати, що сучасні інструменти тайм-менеджменту мають комплексний характер і можуть застосовуватися практично на всіх етапах реалізації бізнес-процесів підприємства. Водночас ефективність їх використання визначається не стільки вибором окремого інструмента, скільки системністю його інтеграції в загальну систему управління. Практика діяльності підприємств свідчить, що використання лише окремих методів планування часу не забезпечує суттєвого підвищення результативності бізнес-процесів. Значно вищий ефект досягається за умови комплексного поєднання стратегічних, тактичних, операційних та цифрових інструментів, що дозволяє забезпечити безперервність процесу планування, виконання, контролю та оцінювання результатів діяльності.

У зв'язку з цим, доцільним є формування комплексного підходу до інтеграції інструментів тайм-менеджменту в систему управління бізнес-процесами підприємства. На відміну від існуючих підходів, які здебільшого орієнтовані на підвищення особистої продуктивності працівників або окремих керівників, запропонований підхід ґрунтується на процесному принципі управління та передбачає використання інструментів тайм-менеджменту відповідно до функціонального призначення бізнес-процесів.

На основі узагальнення результатів проведеного дослідження нами пропонується авторська модель інтеграції інструментів тайм-менеджменту, яка передбачає їх використання відповідно до функцій управління бізнес-процесами. На відміну від традиційних підходів, запропонована модель орієнтована не лише на раціональне використання робочого часу окремих працівників, а й на забезпечення ефективної взаємодії між структурними підрозділами підприємства, підвищення узгодженості управлінських рішень та оптимізацію виконання бізнес-процесів.

Запропонована модель включає чотири взаємопов'язані компоненти:

1. Стратегічний компонент.

Метою стратегічного компонента є визначення пріоритетних напрямів розвитку підприємства та концентрація часових ресурсів на бізнес-процесах, що формують найбільшу додану вартість.

До основних інструментів належать:

- SMART-цілі;
- принцип Парето;
- матриця Ейзенхауера;
- ABC-аналіз;
- стратегічне планування.

Результатом використання зазначених інструментів є формування чіткої системи пріоритетів, мінімізація непродуктивних витрат часу та забезпечення концентрації управлінських ресурсів на стратегічно важливих напрямках діяльності підприємства.

2. Організаційно-планувальний компонент.

Цей компонент забезпечує раціональний розподіл часу між окремими бізнес-процесами, структурними підрозділами та виконавцями.

Основними інструментами виступають:

- Time Blocking;
- Timeboxing;
- GTD;
- календарне планування;
- Microsoft Planner;
- Google Calendar.

Практичне застосування зазначених інструментів дозволяє оптимізувати завантаженість персоналу, скоротити кількість часових конфліктів між бізнес-процесами, підвищити дисципліну виконання робіт та забезпечити більш рівномірний розподіл робочого навантаження.

3. Координаційно-контрольний компонент.

Метою даного компонента є забезпечення ефективної взаємодії між учасниками бізнес-процесів та оперативного контролю виконання поставлених завдань.

Доцільним є використання таких цифрових інструментів:

- Trello;
- Asana;
- Kanban-дошок;
- Scrum;
- Microsoft Teams;
- Jira.

Їхнє використання забезпечує прозорість виконання робіт, своєчасне виявлення відхилень від запланованих показників, підвищення оперативності комунікацій між структурними підрозділами та мінімізацію ризиків порушення встановлених термінів.

4. Аналітико-прогностичний компонент.

Особливістю сучасного етапу розвитку менеджменту є активне використання цифрової аналітики та технологій штучного інтелекту для оцінювання ефективності бізнес-процесів.

До інструментів цього компонента належать:

- цифрові інформаційні панелі (dashboards);
- Power BI;
- AI-аналітика;
- автоматизовані звіти;
- прогнозування часових ризиків;
- інтелектуальні цифрові помічники.

Використання зазначених технологій забезпечує своєчасне виявлення причин часових втрат, оцінювання продуктивності бізнес-процесів, прогнозування можливих відхилень від планових показників та формування інформаційної основи для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Відповідно до сучасної концепції процесного управління, всі бізнес-процеси підприємства можуть бути поділені на основні, управлінські та забезпечувальні. Кожна із зазначених груп характеризується власними особливостями організації робіт, структурою інформаційних потоків, рівнем відповідальності та часовими параметрами виконання. Саме тому використання інструментів тайм-менеджменту повинно здійснюватися диференційовано залежно від функціонального призначення конкретного бізнес-процесу.

Зокрема, в основних бізнес-процесах, пов'язаних з виробництвом продукції, наданням послуг або реалізацією товарів, першочергового значення набувають інструменти, що забезпечують дотримання встановлених термінів виконання робіт, синхронізацію операцій та мінімізацію простоїв. Для управлінських бізнес-процесів більшої актуальності набувають методи визначення пріоритетів, стратегічного планування, календарної організації роботи та контролю виконання управлінських рішень. Натомість забезпечувальні процеси потребують використання цифрових платформ, автоматизації документообігу, інформаційної аналітики та сучасних засобів координації діяльності персоналу.

Виходячи з цього, нами запропоновано узагальнену характеристику використання сучасних інструментів тайм-менеджменту залежно від виду бізнес-процесів підприємства (табл. 2).

Таблиця 2

Інтеграція інструментів тайм-менеджменту в основні бізнес-процеси підприємства

Вид бізнес-процесу	Основні завдання	Доцільні інструменти тайм-менеджменту	Очікуваний результат
Основні (виробництво, реалізація продукції, надання послуг)	Дотримання виробничих графіків, скорочення простоїв, виконання замовлень у встановлені строки	Time Blocking, Kanban, Scrum, календарне планування	Скорочення тривалості операційного циклу, підвищення продуктивності
Управлінські	Планування діяльності, прийняття управлінських рішень, координація роботи підрозділів	SMART, Pareto, матриця Ейзенхауера, GTD	Підвищення якості управлінських рішень та ефективності використання робочого часу керівників
Забезпечувальні	Документообіг, кадрове забезпечення, інформаційне супроводження	Microsoft Planner, Trello, Asana, цифрові календарі	Скорочення адміністративних витрат часу та прискорення інформаційних потоків
Аналітичні	Контроль виконання бізнес-процесів, аналіз результативності	Power BI, AI-аналітика, цифрові панелі моніторингу	Оперативне виявлення відхилень та підвищення ефективності управління

Джерело: сформовано на основі [1–10]

Вважаємо, що ефективність застосування інструментів тайм-менеджменту визначається не універсальністю окремих методик, а їх відповідністю специфіці конкретних бізнес-процесів. Використання єдиного підходу до організації часу для всіх функціональних напрямів діяльності підприємства не забезпечує належного управлінського ефекту. Натомість адаптація інструментів тайм-менеджменту до особливостей окремих бізнес-процесів дозволяє оптимізувати часові витрати, підвищити узгодженість дій персоналу, скоротити тривалість виконання операцій та забезпечити більш раціональне використання ресурсів підприємства.

Особливого значення набуває використання сучасних цифрових технологій, які трансформують традиційні підходи до організації робочого часу. Якщо класичний тайм-менеджмент переважно ґрунтувався на індивідуальному плануванні діяльності працівника, то сучасний етап розвитку менеджменту характеризується переходом до цифрового управління часовими ресурсами підприємства. Використання корпоративних інформаційних систем, хмарних сервісів, цифрових

платформ управління проектами та технологій штучного інтелекту забезпечує можливість автоматизованого планування, моніторингу виконання бізнес-процесів, аналізу продуктивності та прогнозування часових ризиків.

В умовах цифрової економіки тайм-менеджмент поступово перетворюється з інструменту індивідуальної самоорганізації на важливу складову цифрової системи управління підприємством. Саме інтеграція сучасних цифрових технологій, процесного підходу та інструментів управління часом створює передумови для формування гнучкої моделі управління бізнес-процесами, здатної забезпечити високий рівень адаптивності підприємства до змін зовнішнього середовища, підвищення продуктивності праці та зміцнення його конкурентних переваг.

Тому з метою систематизації основних напрямів використання інструментів тайм-менеджменту в системі управління бізнес-процесами підприємства запропоновано авторську модель їх інтеграції, яка відображає взаємозв'язок між функціональними компонентами тайм-менеджменту, етапами управління бізнес-процесами та очікуваними організаційно-економічними результатами. На відміну від існуючих підходів, вона ґрунтується на комплексному поєднанні стратегічних, організаційно-планувальних, координаційно-контрольних та аналітико-прогностичних інструментів, що забезпечує цілісний підхід до управління часовими ресурсами підприємства (рис. 1).

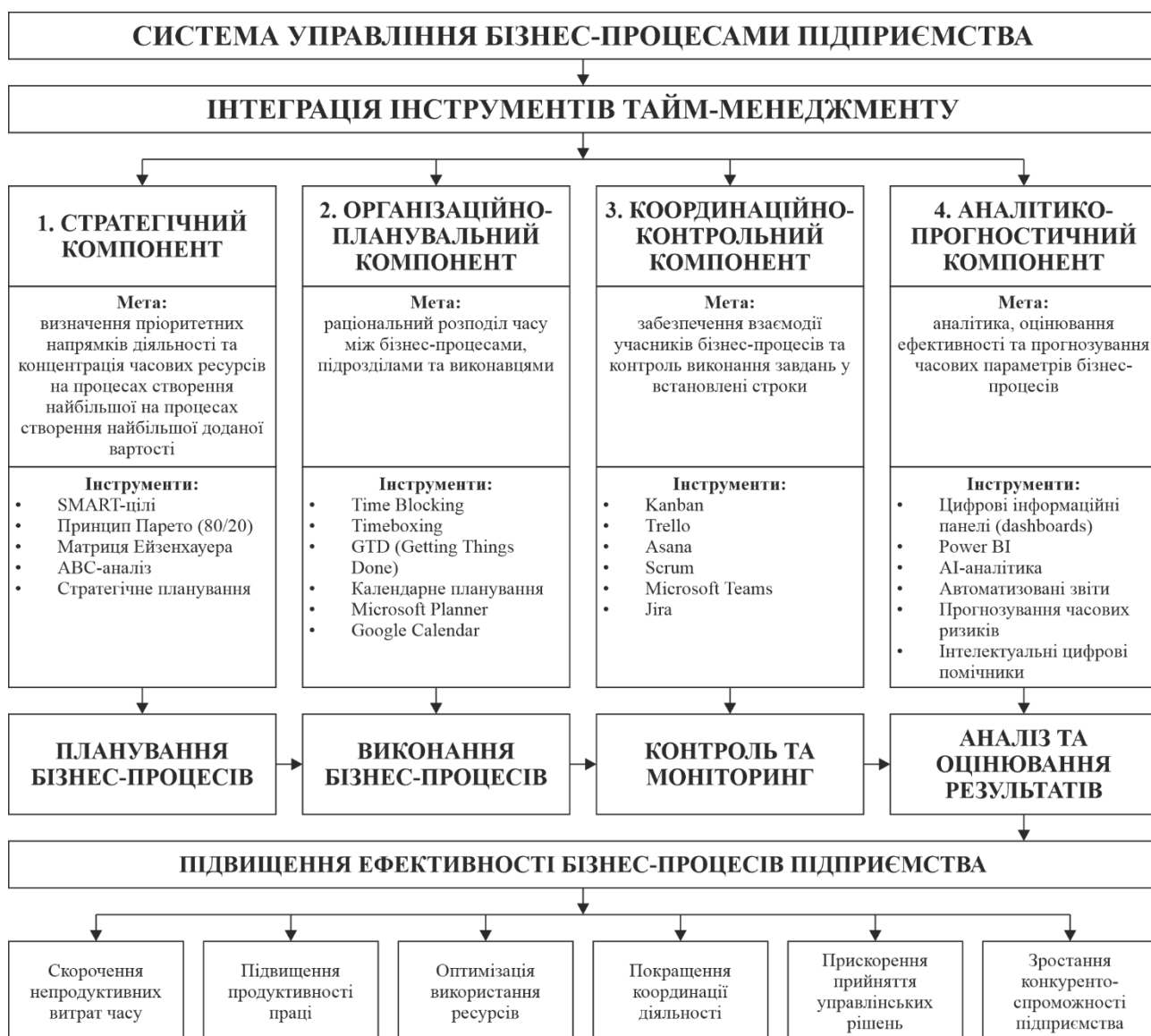

Рис. 1. Модель інтеграції тайм-менеджменту в систему управління бізнес-процесами підприємства

Джерело: авторська розробка

Представлена на рис. 1 модель демонструє, що інтеграція інструментів тайм-менеджменту повинна здійснюватися як безперервний управлінський процес, який охоплює всі етапи функціонування бізнес-процесів – від визначення стратегічних пріоритетів і планування до координації виконання, контролю та оцінювання отриманих результатів. Комплексне застосування класичних методів тайм-

менеджменту, сучасних цифрових платформ і технологій штучного інтелекту створює передумови для скорочення непродуктивних часових витрат, оптимізації використання ресурсів, підвищення продуктивності праці та ефективності управлінських рішень. Практична реалізація запропонованої моделі сприятиме вдосконаленню системи управління бізнес-процесами підприємства, підвищенню його адаптивності до змін зовнішнього середовища та зміцненню конкурентних позицій.

Для оцінювання практичного значення інтеграції інструментів тайм-менеджменту доцільно визначити основні організаційні та економічні результати, які можуть бути досягнуті внаслідок їх комплексного впровадження в систему управління бізнес-процесами підприємства (табл. 3).

Таблиця 3

Очікувані організаційно-економічні ефекти від впровадження інструментів тайм-менеджменту в систему управління бізнес-процесами підприємства

Напрямок впровадження	Організаційний ефект	Економічний ефект
Визначення пріоритетів діяльності	Підвищення якості планування та концентрації на стратегічних завданнях	Скорочення непродуктивних витрат часу
Планування робочого часу	Раціональний розподіл навантаження між працівниками	Підвищення продуктивності праці
Координація роботи структурних підрозділів	Покращення взаємодії та швидкості інформаційного обміну	Скорочення операційного циклу
Контроль виконання бізнес-процесів	Підвищення дисципліни виконання робіт	Зменшення витрат, пов'язаних із порушенням термінів
Використання цифрових платформ управління	Автоматизація процесів планування та моніторингу	Зниження адміністративних витрат
Використання технологій штучного інтелекту	Підвищення обґрунтованості управлінських рішень	Зростання ефективності використання ресурсів підприємства
Комплексна інтеграція інструментів тайм-менеджменту	Формування єдиної системи управління часовими ресурсами	Підвищення ефективності бізнес-процесів і конкурентоспроможності підприємства

Джерело: сформовано авторами

Як бачимо, впровадження сучасних інструментів тайм-менеджменту забезпечує не лише вдосконалення організації праці, а й формує відчутний економічний ефект. Комплексне використання методів планування часу, цифрових платформ управління та інтелектуальних аналітичних систем сприяє скороченню непродуктивних часових витрат, підвищенню продуктивності праці, оптимізації бізнес-процесів і більш раціональному використанню ресурсів підприємства. В результаті створюються передумови для підвищення конкурентоспроможності підприємства, покращення якості управлінських рішень та забезпечення його стійкого розвитку в умовах цифрової економіки.

Висновки з проведеного дослідження. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що в сучасних умовах цифрової трансформації економіки тайм-менеджмент доцільно розглядати не лише як сукупність методів організації робочого часу, а як важливий елемент системи управління бізнес-процесами підприємства. На відміну від традиційного підходу, орієнтованого переважно на підвищення особистої продуктивності працівників, сучасний тайм-менеджмент набуває стратегічного значення, забезпечуючи ефективну координацію діяльності структурних підрозділів, оптимізацію використання ресурсів та підвищення результативності управлінських рішень.

У процесі дослідження встановлено, що ефективність бізнес-процесів безпосередньо залежить від рівня організації часових ресурсів на всіх рівнях управління підприємством. Нераціональне використання часу призводить до дублювання функцій, порушення строків виконання робіт, зростання операційних витрат, погіршення взаємодії між структурними підрозділами та зниження загальної ефективності діяльності підприємства. Водночас комплексне використання сучасних інструментів тайм-менеджменту забезпечує скорочення непродуктивних часових витрат, оптимізацію інформаційних потоків, підвищення продуктивності праці та покращення якості управління бізнес-процесами.

На основі узагальнення сучасних наукових підходів систематизовано інструменти тайм-менеджменту відповідно до їх функціонального призначення в системі управління бізнес-процесами підприємства. Обґрунтовано доцільність їх комплексного використання на етапах визначення пріоритетів, планування, організації, контролю та аналітичного оцінювання результативності діяльності. Доведено, що найбільшої ефективності можна досягти за умови інтеграції класичних методів тайм-менеджменту (SMART, матриця Ейзенхауера, принцип Парето, GTD, Time Blocking, Timeboxing) із сучасними цифровими платформами управління, такими як Trello, Asana, Microsoft Planner, а також із технологіями штучного інтелекту та цифрової аналітики.

Також розроблено авторську модель інтеграції інструментів тайм-менеджменту в систему управління бізнес-процесами підприємства в розрізі стратегічного, організаційно-планувального,

координаційно-контрольного й аналітико-прогностичного компонентів, узгоджене використання яких призводить до оптимізації бізнес-процесів, удосконалення організації праці, підвищення продуктивності персоналу, скорочення часових втрат та забезпечення ефективного використання сучасних цифрових технологій у процесі управління.

Перспективи подальших наукових досліджень доцільно пов'язати з розробленням методичних підходів до кількісного оцінювання ефективності впровадження інструментів тайм-менеджменту в систему управління бізнес-процесами, визначенням інтегральних показників результативності їх використання, а також дослідженням можливостей застосування штучного інтелекту для автоматизованої оптимізації часових параметрів діяльності підприємств.

Література

1. Дунда С. П., Рибачук-Ярова Т. В., Тюха І. В. Тайм-менеджмент як напрям підвищення ефективності операційної стратегії підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск № 42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-68>
2. Черевко О. В., Назаренко С. А., Приймак К. Ю. Тайм-менеджмент як інструмент підвищення ефективності використання робочого часу в умовах сучасного бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-54>
3. Овадюк В. О., Драган О. І. Запровадження тайм-менеджменту у поєднанні з нормуванням праці на підприємствах. *Київський економічний науковий журнал*. 2025. № 8. С. 106-114. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-8-14>
4. Ohinok-Kopylchak S., Lesiuk A. Time management efficiency as a factor of enterprise competitiveness in the era of digital transformation. *Економіка розвитку систем*. 2026. Том 8. № 1. С. 83-91. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2026-1-11>
5. Рябоконь А. Є., Сербіна А. О. Lean-інструменти в операційному менеджменті як механізми впливу на ефективність бізнес-процесів підприємства. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2026. Т. 25. № 1(62). С. 192-210. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2026.1\(62\).356880](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2026.1(62).356880)
6. Урба С., Антонюк О. Концептуальні основи управління бізнес-процесами підприємств. *Економіка та суспільство*. 2026. Випуск № 85. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-117>
7. Білик В. В., Юрченко С. В. Управління бізнес-процесами будівельних підприємств в умовах цифровізації. *Київський економічний науковий журнал*. 2026. № 13. С. 9-15. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2026-13-1>
8. Балабуха К. Є. Data-driven підхід до управління ефективністю бізнес-процесів підприємств у цифровій економіці. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2026. № 36. С. 156-160. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.36.2026.360560>
9. Матненко А., Харченко Я. Механізм стратегічного управління цифровою трансформацією бізнес-процесів підприємства. *Economic Synergy*. 2026. № 1. С. 295-305. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2026-1-20>
10. Гринько Т., Щитовська Б. Удосконалення системи управління бізнес-процесами підприємства як інструмент підвищення його економічного потенціалу. *Економіка та суспільство*. 2026. Випуск № 85. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/D2026-85-199>

References

1. Dunda, S.P., Rybachuk-Yarova, T.V. and Tiukha, I.V. (2022), "Time management as a direction of increase of the efficiency of the enterprise's operational strategy", *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue no. 42, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-68>
2. Cherevko, O.V., Nazarenko, S.A. and Pryimak, K.Yu. (2024), "Time management as a tool for increasing the efficiency of using working time in the conditions of modern business", *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue no. 68, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-112>
3. Ovadiuk, V.O. and Drahan, O.I. (2025), "Introduction of time management in combination with labor standards at the enterprises", *Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, no. 8, pp. 106-114, DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-8-14>
4. Ohinok-Kopylchak, S. and Lesiuk, A. (2024), "Time management efficiency as a factor of enterprise competitiveness in the era of digital transformation", *Ekonomika rozvytku system*, Volume 8, no. 1, pp. 83-91, DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2026-1-11>
5. Riabokon, A.Ye. and Serbina, A.O. (2023), "Organizational means for adaption of modern enterprises to digital economy conditions", *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia*, Vol. 25, no. 1(62), pp. 192-210, DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2026.1\(62\).356880](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2026.1(62).356880)
6. Urba, S. and Antoniuk, O. (2026), "Conceptual basis of business process management of enterprises", *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue no. 85, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-117>

7. Bilyk, V.V. and Yurchenko, S.V. (2026), "Business process management of construction enterprises in the conditions of digitalization", *Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, no. 13, pp. 9-15, DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2026-13-1>

8. Balabukha, K.Ye. (2026), "Data-driven approach to managing the efficiency of business processes of enterprises in the digital economy", *Ekonomichnyi visnyk NTUU "KPI"*, no. 36, pp. 156-160, DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.36.2026.360560>

9. Matnenko, A. and Kharchenko, Ya. (2026), "A mechanism for strategic management of the digital transformation of a company's business processes", *Economic Synergy*, no. 1, pp. 295-305, DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2026-1-20>

10. Hrynko, T. and Shchytyovska, B. (2026), "Improvement of the enterprise business process management system as a tool for increasing its economic potential", *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue no. 85, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/D2026-85-199>

Декалюк О.В., Федоришина Л.М.

ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Мета. Обґрунтування ролі тайм-менеджменту як чинника підвищення ефективності бізнес-процесів підприємства, систематизація сучасних інструментів управління часом в умовах цифрової трансформації економіки та визначення особливостей їх інтеграції в систему процесного управління.

Методика дослідження. В основу дослідження покладено процесний підхід – тайм-менеджмент розглядається не як окремий інструмент, а як складова системи управління бізнес-процесами на всіх рівнях, що дало змогу розробити модель інтеграції інструментів тайм-менеджменту в систему управління бізнес-процесами, яка базується на чотирьох взаємопов'язаних компонентах: стратегічному, організаційно-планувальному, координаційно-контрольному та аналітико-прогностичному. Також для досягнення поставленої мети було використано методи: аналізу та монографічний – для вивчення сучасних підходів до трактування сутності тайм-менеджменту, визначення його місця в системі управління підприємством та дослідження внеску різних науковців у розробку цієї проблематики; систематизації – для групування сучасних інструментів тайм-менеджменту відповідно до напрямів їх впливу на ефективність бізнес-процесів; класифікації – для диференціації використання інструментів тайм-менеджменту залежно від функціонального призначення конкретного бізнес-процесу (основні, управлінські, забезпечувальні та аналітичні).

Результати дослідження. Досліджено роль тайм-менеджменту як одного з ключових чинників підвищення ефективності бізнес-процесів сучасного підприємства в умовах цифрової трансформації економіки. Обґрунтовано, що ефективне управління часовими ресурсами є важливою складовою системи менеджменту підприємства, яка забезпечує оптимізацію виконання бізнес-процесів, підвищення продуктивності праці, скорочення непродуктивних витрат часу та покращення якості управлінських рішень. Доведено, що інтеграція інструментів тайм-менеджменту у процесне управління сприяє підвищенню ефективності операційних, управлінських і допоміжних бізнес-процесів шляхом оптимізації планування, координації, контролю та моніторингу виконання робіт. Особливу увагу приділено сучасним цифровим технологіям управління часом, використанню інформаційних платформ, автоматизації процесів планування, а також застосуванню інструментів штучного інтелекту для прогнозування часових ризиків і підтримки прийняття управлінських рішень. Запропоновано авторський підхід до інтеграції інструментів тайм-менеджменту в систему управління бізнес-процесами підприємства, який передбачає їхнє використання відповідно до функціонального призначення окремих бізнес-процесів. Обґрунтовано очікувані організаційно-економічні результати (ефекти) від впровадження інструментів тайм-менеджменту в систему управління бізнес-процесами підприємства.

Наукова новизна результатів дослідження. Набуло подальшого розвитку обґрунтування ролі тайм-менеджменту в підвищенні ефективності діяльності підприємства, зокрема розроблено авторську модель інтеграції інструментів тайм-менеджменту в систему управління бізнес-процесами підприємства, яка, на відміну від існуючих підходів, базується на процесному принципі управління та передбачає взаємоузгоджене використання стратегічного, організаційно-планувального, координаційно-контрольного й аналітико-прогностичного компонентів. Запропонована модель забезпечує комплексне використання інструментів управління часом залежно від функціонального призначення бізнес-процесів та сприяє підвищенню ефективності операційної діяльності підприємства.

Практична значущість результатів дослідження. Отримані результати можуть бути використані підприємствами різних галузей економіки для підвищення ефективності використання часових ресурсів, удосконалення бізнес-процесів та забезпечення конкурентоспроможності в умовах цифрової економіки.

Ключові слова: тайм-менеджмент, бізнес-процеси, ефективність підприємства, управління підприємством, цифрова трансформація, управлінські рішення, продуктивність праці, витрати часу, час як ресурс.

Dekaliuk O.V., Fedoryshyna L.M.

TIME MANAGEMENT AS A FACTOR OF INCREASING THE EFFICIENCY OF BUSINESS PROCESSES AT AN ENTERPRISE

Purpose. The aim of the article is to substantiate the role of time management as a factor in improving the efficiency of business processes at an enterprise, systematize modern time management tools in the context of the digital transformation of the economy, and identify the specific features of their integration into the process management system.

Methodology of research. The study is based on a process-oriented approach, whereby time management is considered not as a separate tool but as an integral component of the business process management system at all levels. This approach made it possible to develop a model for integrating time management tools into the business process management system, based on four interrelated components: strategic, organizational and planning, coordination and control, and analytical and forecasting. The following methods were also employed to achieve the stated objective: the analytical and monographic methods were used to examine contemporary approaches to interpreting the essence of time management, determine its role in the enterprise management system, and investigate the contributions of various scholars to the development of this field; the systematization method was applied to group modern time management tools according to the areas of their impact on business process efficiency; the classification method was used to differentiate the application of time management tools depending on the functional purpose of a particular business process (core, managerial, support, and analytical).

Findings. The role of time management as one of the key factors in improving the efficiency of business processes of a modern enterprise in the context of the digital transformation of the economy has been investigated. It has been substantiated that effective management of time resources is an important component of the enterprise management system, ensuring the optimization of business process execution, increased labour productivity, reduced unproductive time expenditures, and improved the quality of managerial decision-making. It has been demonstrated that the integration of time management tools into process-oriented management contributes to improving the efficiency of operational, managerial, and support business processes by optimizing the planning, coordination, control, and monitoring of work performance.

Particular attention is paid to modern digital time management technologies, the use of information platforms, the automation of planning processes, as well as the application of artificial intelligence tools for forecasting time-related risks and supporting managerial decision-making. An author's approach to integrating time management tools into the enterprise's business process management system is proposed, which provides for their application in accordance with the functional purpose of individual business processes. The expected organizational and economic outcomes (effects) of implementing time management tools into the enterprise's business process management system are substantiated.

Originality. The substantiation of the role of time management in improving enterprise performance has been further developed. In particular, the author's model for integrating time management tools into the enterprise's business process management system has been developed. Unlike existing approaches, the proposed model is based on the process-oriented management principle and provides for the coordinated use of strategic, organizational and planning, coordination and control, and analytical and forecasting components. The proposed model ensures the comprehensive application of time management tools according to the functional purpose of business processes and contributes to improving the efficiency of the enterprise's operational activities.

Practical value. The obtained findings can be used by enterprises across various sectors of the economy to improve the efficiency of time resource utilization, enhance business processes, and ensure competitiveness in the context of the digital economy.

Key words: time management, business processes, enterprise efficiency, enterprise management, digital transformation, managerial decision-making, labour productivity, time expenditure, time as a resource.

Дата надходження рукопису: 02.07.2026

Дата прийняття рукопису до друку: 05.08.2026

Дата публікації: 28.08.2026